

DNY MALÝCH OBCÍ

**ZADÁVÁNÍ ZAKÁZEK
A PROBLEMATIKA NARUŠENÍ
HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE
Z POHLEDU OBCÍ**

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Z činnosti ÚOHS v oblasti **osvěty**:

- **ÚOHS se zasazuje o osvětu v oblasti veřejného zadávání**
 - 28.2. 2022 uzavřeno **Memorandum se Svazem měst a obcí České republiky**
(systematická spolupráce – vzdělávání v oblasti veřejného zadávání)
 - **Metodické dny veřejného zadávání**
 - účast na **seminářích a konferencích** – zefektivnění/zkultivování zadavatelského prostředí
 - **průzkum** mezi obcemi a městy – **dotazník**

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

- **Vydává** (<https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/metodicka-cinnost.html>)
 - Stručný průvodce světem veřejných zakázek (3 díly)
 - Informační listy
 - Výkladová stanoviska a metodiky (i ve spolupráci s MMR)
- **Sbírka rozhodnutí ÚOHS**
 - <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/sbirky-rozhodnuti.html>

Průzkum mezi obcemi a městy – dotazník

Smyslem

- získání informací o **potřebách** územně samosprávných celků v oblasti veřejného zadávání
- školení a semináře ÚOHS **cílí na potřeby zadavatelů**
 - zacílení metodické činnosti ÚOHS (metodické dny, publikace)
 - možnost sestavení školení „na míru“

Průzkum mezi obcemi a městy – dotazník

➤ Označeny **nejobtížnější úkoly**

- Provedení **změny závazku** ze smlouvy
- **Vypořádání námitek** proti postupu zadavatele
- Vymezení **kritérií hodnocení**
- Vymezení **požadavků na kvalifikaci**
- Dodržení **uveřejňovacích povinností**

➤ **Nejpreferovanější témata** na školení

- **Hodnocení nabídek**
- **Změna závazků** ze smlouvy
- **Ekonomická a technická kvalifikace**
- **Aplikace zásad** dle § 6 ZZVZ, včetně zásad dle § 6 odst. 4 ZZVZ
- **Změny, doplnění a objasnění nabídky** dle § 46 ZZVZ
- **Jednací řízení bez uveřejnění** dle § 63 ZZVZ (dobrý sluha, ale zlý pán)

Zásady zadávání veřejných zakázek

➤ zakotvené v **§ 6 ZZVZ**

➤ zásady

- transparentnosti a přiměřenosti,
- rovného zacházení a zákazu diskriminace,
- sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací

➤ všechny zásady **jsou si rovny**, žádná nemá aplikační přednost

➤ promítají se do **všech stádií** procesu zadávání a v **některých** případech i do postupu **po skončení** zadávání

➤ VZMR

- **výjimka (§ 31 ZZVZ)** z povinnosti zadávat v ZŘ podle pravidel ZZVZ
- i v **případě** využití této výjimky **povinnost dodržet zásady** podle § 6 ZZVZ, pravidla fair play
- postup v případě VZMR bude posuzován podle § 6 ZZVZ

Veřejné zakázky a možné narušení hospodářské soutěže

Potřeba umožnění **co nejširší férové soutěže!**

- nevhodně stanovené zadávací podmínky mohou způsobit značné omezení soutěže, aniž by pro to byl objektivní důvod
- zadávací podmínky **nesmí způsobovat bezdůvodné/nepřiměřené překážky soutěže** mezi dodavateli nebo bezdůvodně přímo nebo nepřímo **zaručovat dodavatelům konkurenční výhodu**
- riziko nezákonného **omezení** soutěže **hrozí zejména při**
 - vymezení předmětu veřejné zakázky,
 - stanovení požadavků na dodavatele (kritéria kvalifikace),
 - stanovení smluvních podmínek,
 - stanovení pravidel pro hodnocení nabídek (zejména kritéria hodnocení a jejich váhy)
- z pohledu dozorového orgánu největší potenciál omezovat soutěž má **vymezení předmětu** a **požadavků na kvalifikaci**

Vymezení předmětu veřejné zakázky obecně

Objektivně zdůvodnit = racionálně obhájit ve vztahu ke svým potřebám, „Takto to chci!“ není relevantní odpověď!!!

Čím více je požadavek pro trh omezující, tím více ho bude třeba hájit!

Obdobně platí pro i pro požadavky na kvalifikaci

Vymezení předmětu veřejné zakázky a kritérií kvalifikace

Popis toho, co zadavatel požaduje, musí **být jednoznačný, určitý a dostatečný** (zadavatel musí mít jistotu, že vše, co mu bude nabídnuto a co vyhoví stanoveným podmínkám, je tím, co opravdu chce a potřebuje).

Nelze (až na výjimky) **přímo nebo nepřímo odkazovat na konkrétní výrobky a jejich výrobce či služby.**

Žádný požadavek zadavatele na předmět plnění nebo kvalifikaci **nesmí dodavatelům přímo nebo nepřímo zaručovat konkurenční výhodu nebo vytvářet bezdůvodné překážky hospodářské soutěže.**

Čím lépe bude zadavatel připraven (čím aktivnější bude), tím rychleji svůj postup (pokud bude zákonný) **při případném přezkumu ze strany ÚOHS či jiného kontrolního orgánu obhájí**

- zadavatel sám by **měl vědět, jak moc soutěž omezuje** (v ideálním případě by měl mít připravený seznam dodavatelů, kteří jsou schopni jeho potřeby uspokojit)
- zadavatel by měl mít připravenou **racionální argumentaci** a případně i **navrhnout důkazy** k prokázání její relevance.

Vymezení předmětu veřejné zakázky a kritérií kvalifikace

Vyjasňování zadávacích podmínek

- **Průzkum trhu:** pasivní (např. lustrace katalogů, webů)
- **Předběžné tržní konzultace:** aktivní výměna informací s odborníky nebo dodavateli (je třeba dokumentovat § 33 ZZVZ, informační povinnost v zadávací dokumentaci § 36 odst. 4 ZZVZ)

Rovněž u **VZMR nezadávané v zadávacím řízení** je vhodné provádět **průzkum trhu nebo předběžné tržní konzultace** - vždy vhodné zohlednit o jaký předmět plnění se jedná a jakého trhu se dotýká

Trh jako determinant stanovení zadávacích podmínek

Předmět plnění VZ musí být dán **důvodnou potřebou** zadavatele a **kritéria technické kvalifikace** musí být stanovena **přiměřeně požadovanému předmětu** plnění, současně však obojí musí **zohledňovat specifika trhu**.

Podmínka promítající se do vymezení předmětu plnění či kritérií technické kvalifikace, která je **na jednom trhu odůvodněná, přiměřená a v souladu se ZZVZ**, může **na jiném trhu** (např. mladé odvětví, omezený počet aktivních dodavatelů či dodavatelů, kterým byli v minulosti zadány obdobné zakázky, atd.) vykazovat **výrazně diskriminační charakter**.

Použití přímých a nepřímých odkazů

Zákaz používat přímé i nepřímé odkazy – jedno z opatření k zachování hospodářské soutěže

- **§ 89 odst. 5 ZZVZ**

Není-li to odůvodněno předmětem veřejné zakázky, zadavatel nesmí zvýhodnit nebo znevýhodnit určité dodavatele nebo výrobky tím, že technické podmínky stanoví prostřednictvím přímého nebo nepřímého odkazu na

a) určité dodavatele nebo výrobky, nebo

b) patenty na vynálezy, užité vzory, průmyslové vzory, ochranné známky nebo označení původu

- **§ 89 odst. 6 ZZVZ**

Odkaz podle odstavce 5 písm. a) nebo b) může zadavatel použít, pokud stanovení technických podmínek podle odstavce 1 nemůže být dostatečně přesné nebo srozumitelné. U každého takového odkazu zadavatel uvede možnost nabídnout rovnocenné řešení

Použití přímých a nepřímých odkazů

Zákaz používání přímých odkazů

- v zásadě nelze používat přímé odkazy na konkrétní:
 - výrobky
 - služby
 - dodavatele
 - výrobce
- znevýhodnění dodavatelů nabízejících srovnatelné či prakticky stejné plnění pouze pod jiným obchodním názvem či značkou (zásada zákazu diskriminace)
- není přípustné ani doplnění odkazů slovem „např.“, apod.
- nutnost obecného popisu pomocí funkčních charakteristik a parametrů

Zákaz používání nepřímých odkazů

- neobsahují názvy, avšak přesně kopírují podstatu (technické či jiné parametry) daných výrobků a služeb
- dochází k vyloučení možnosti nabídnout jiné řešení

Použití přímých a nepřímých odkazů

Výjimky ze zákazu používání odkazů

2 situace

1) uvedení odkazu např. na konkrétní výrobek je odůvodněno předmětem VZ

příklad:

→ *zadavatel popisuje své stávající vybavení, se kterým má být poptávané plnění kompatibilní*

2) bez uvedení odkazu by vymezení předmětu nebylo dostatečně přesné či srozumitelné

POZOR! nutnost u **každého** odkazu uvést možnost nabídky rovnocenného řešení

→ **nutnost restriktivního výkladu použitých výjimek ze zákona**

Jak narušení hospodářské soutěže předcházet?

- Při nastavení zadávacích podmínek je třeba vždy zohlednit dopad zvolených požadavků na možnost účasti potenciálních dodavatelů, včetně rizika odrazení těchto dodavatelů od účasti přísnými či nejasnými zadávacími podmínkami
- Ke stanovení zadávacích podmínek je třeba přistupovat
 - nestranně
 - zodpovědně
 - informovaně
 - uvážlivě – s cílem stanovit srozumitelně a jasně podmínky, které nebudou bezdůvodně a nepřiměřeně omezovat účast potenciálních dodavatelů
- K tomu je třeba
 - mít potřebné informace
 - promyslet podmínky z více úhlů pohledu
 - zamyslet se, zda jsou stanoveny s jasnou vazbou na potřeby zadavatele předmět VZ a situaci na relevantním trhu
 - vnímat nastavovaná pravidla komplexně
- Může pomoci vžít se do role dodavatele/konzultovat podmínky s odborníkem v dané oblasti
- **Efektivní/zdravé soutěžní prostředí vede k výhodnějším nabídkám!**

Děkuji Vám za pozornost.

